

UNIVERSUL

Literar

Director: STELIAN POPESCU.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
11, STRADA BREZOIANU, 11

REVISTA
SAPTAMANALA

PREȚUL 50 BANI
Abonament 26 Lei pe an

SUMAR:

- Al. Macedonski . . . *Moara pe Dunăre*
V. Demetrius *O ședință de Spiritism*
N. Pora *Ultima ispită*
Iulia Hașdeu *Înțelegi*
Ion Barbu *Umbra*
Cridim *Pantum*
Nikita Macedonski . *Cerșetor și Cerșetor*
G. Gregorian *Balada iubirei*
C. Stroescu *Ianoș Nătângu*
M. P. Micșunești. . *Cugetări inedite*
G. G. Grina. *Pe munte*
Clătescu Baldau . . *Cântecul în cursul veacurilor*
M. Hociung. *La Marea Roșie*
G. Băiculescu . . . *Cronica zilei.*
Rubrica Jocurilor distractive

Rugăm pe abonați și cetitorii noștri să binevoiască a lua act de următoarele dispozițiuni :

1. Abonamentul să ne fie expediat cu 10—15 zile înainte de data expirării, lipindu-se neapărat banda cu care primesc ziarul.

2. Cupoanele de mandate să albă menționat scopul pentru care ni se trimit bani.

3. Orice reclamațiune și schimbare de adresă să fie însoțită de banda cu care se primește ziarul.

4. Adresele să fie cât se poate de clare.

5. Abonamentele la publicațiunile: „Universul Literar“ și „Ziarul Călătorilor“ costă 26 lei anual fiecare, iar „Veselia“ 40 lei anual, și nu se fac decât pe un an.

Abonamentele se fac la 1 și 15 ale fiecărei luni.

6. Orice neconformare de la aceste dispozițiuni va fi spre nemulțumirea d-lor abonați și cetitori.

UNIVERSUL LITERAR

MOARA PE DUNARE

În mijlocul apei albastre ce curge cu solzi de aur și smarald, cu pâlpâiri de soare pe fie-ce val, în firul ei, și dincolo de Nicopol, un pod plutitor stă locului—cine poate să știe de când?—prins de fundul Dunărei cu cele două funii cărora li se dăduse drum năuntru având, la căpătâiele lor, grelele unelte de fier ale corăbierilor, ce se înfipseaseră adânc în nisip.

Scândurile din care e făcut podul nu se văd. Peste ele a fost cărat și risipit pământ pe care soarele l'a bătătorit, scoțând din el, în urma încropitelor ploii ale primăverii, ierburi și buruieni, flori, și chiar mărarăciunișuri ce crescuseră nalte și stufoase, și ce l' făceau să pară, de departe, un ostrov de verdeață.

O magherniță de scânduri, ridicată la partea lui dinapoi, adăpostește pietrele morii, pe când roata ei de apă, așezată în chiar spațele podului într'o schelă de lemn pironită de dânsul, e luată pe dedesupt de ducearea Dunărei în jos, învârtindu-se și scârțâind din adânc.

Turcii stăpânesc încă vrăjitul țarm. Dintre împădurirea cu pomi roditori a dealurilor, se deosibesc, desprinzându-se și crescând spre cer, albe și subțiri minarete. Grădini, ca cele din

Halima, se prăvălesc de pe coaste spre țărmi, și pomii lor vin să și spele picioarele în Dunăre. Ici-colo, răsar, dintre dese tufișuri ale frunzelor, case albe, coperite cu olane roșii, și kișocuri de lemn cu gemuri portocalii și albastre, roșii și verzi, galbene.

O! turcii! cum știau ei să prețuiască cele de Dumnezeu lăsate, și cum se foloseau de frumusețele lor ca să și desmierde traiul și să și uite scârba, suferințele, urâciunile și primejdiile! Și cum, pe țărâmurile pe care le-au coprins, știau ei să și aleagă locurile satelor și orașelor ce au statornicit, cât și al caselor ce și-au clădit, și în care s'au așezat...

Bieții turcii! pe atunci țărmlul Dunărei era tot în stăpânirea lor și, prin urmare, plin de poezie, așa că, dintre orașele de pe acest țarm, Nicopolul era între prăpăstioasele lui dealuri de o potrivă de îmbietor ca Grenada în care *Alhambra* privește de pe minunata'i culme *Generalul* ce zâmbește pe a lui.

Roata de pe plutitorul pod al lui Ali, urmează însă să macine apa în sec, căci, morarul care s'a dus la târg din ajun—fiind tocmai *Ramadannu*—a uitat să o oprească.

O pisică galbenă ce și rotunjea spatele în soare, se scoală o clipă, își întinde labele, și reazezându-se jos aproape îndată, își închide ochii de jăratic verde și reîncepe să toarcă.

Dar o pânză de luntre albește sub stâncile Nicopolului. Pisica miorlăie fără veste și ca și cum ar fi simțit întoarcerea stăpânului, se află în picioare, ducându-se spre marginea podului de care și-agață ghiarele.

Luntrea cu pânză îndreptată depe vânt, taie Dunărea pieziș, se apropie de roata morii, ocolește podul, și barba seină a lui Ali, cealmaua lui albă, sângerată de fundul roșu al fesului, se ivesc. Luntrea e încărcată cu saci de grâu. Pnțin încă și moara nu va mai măcina în sec.

Dar în opinteala cu descărcarea sacilor, unul din ei, mai greu, îl face să șovăiască, Luntrea, pe care el o legase cu fringhia de vechiul steajăr al podului, îi fuge de odată de sub piciorul cu care rămăsese întrînsa, iar doborât, se prăvălește în Dunăre, se duce adânc, și pisica ce i-a văzut căderea, se apleacă peste valurile ce s'au închis asupra lui.

Iar apa curge la vale nici mai domoală, nici mai grăbită: Aceași.

Alex. Macedonski,

O ȘEDINȚĂ DE SPIRITISM

Eram o ceață de prieteni, toți între optsprezece și douăzeci și doi de ani, foarte deosebiți de tovarășii de vârstă noastră. Ce nu ne interesa pe noi? Arta, știința, sociologia, ne adunau grămadă, ne ticseau în odăița lui Traian Mateescu, și discuțiile noastre țineau până noaptea târziu. Tot ce aflam, tot ce citeam ziua, ni le răstălmăceam. Eu eram cel mai tăndr, și eram și cel mai tăcut și mai sfios.

Cel mai vărsnic dintre noi era Mateescu. Ce respect și ce dragoste timidă aveam eu pentru flăcăul acela întunecat, pe care-l găseam totdeauna citind, în chiliuța lui, la mansardă! În loc să-mi fugă ochi, cine știe pe unde și după cine, la anii mei de atunci, ziua citeam, iar seara mâncam în pripă și mă repezeam pe străzi, spre cuibul acela atrăgător.

Și ce ciudată mi se pare astăzi odaia aceea nesfârșit de lungă și îngustă ca un gang, cu o fereastră ca la pod, numai una, căscată parcă spre cer. De câte ori crivățul iernii îmi dă ocol casei, se asvârle ca un fluviu în ziduri și văie și geme, mă cobor în trecut la vârsta de optsprezece ani și trăiesc clipele de așteptare de atunci...

Eu veneam cel dintâi la Mateescu, în mansardă, și așteptam. Adăsta să mai vină încă unul de-ai noștri, ca să se teasă o discuție și să vorbească Traian.

Când intram în odăița lui, el mai nu-și ridică fruntea de pe carte, îmi întindea numai mâna, iar eu mă așezam binișor în fața lui, la masă. Și stam așa, contemplându-l, ascultând vântul, privind peste case, prin fereastră. El sta pe pat. Ca să ședem toți în jurul mesei, n'ar fi fost loc de cât așa: masa trasă în fața patului, ca să stea doi pe el, c'ă alți doi pe scaune, vizavi. În capul mesei, din spre ușă, rămânea la pat cel care venea al cincilea. Cu spatele către fereastră nu se așeza nici odată nimeni, ca să nu ne răpească priveliștea ciudată și mărețată a acoperisurilor lumi-

nate de lună și imensitatea cerului și a spațiului. O, cât sunt de frumoase nopțile cu lună, văzute din mansardă!

Dar de ce vă spun eu toate lucrurile astea? Da, venise vorba de spiritism, nu-i așa?

Ascultați-mă înainte dar, și n'are să vă pară că pălăvrăgesc. Spiritismul, telepatia, hipnotismul, începuseră să preocupe și pe amicii mei, și-i hotărâseră să încerce o ședință de spiritism.

Odaia lui Traian, după cum v'am spus, era lungă și strâmtă ca o ulicioară. Patul, masa, erau grămădite către fereastră, spre lumină.

Din pat încă la ușe era loc destul pentru lavoar, cufăr cu albături, un cuer, o sobă pitică și o poliță cu cărți.

A! era o cameră caraghioasă, dacă voți, dar asta nu mă împiedică pe mine să-i trec pragul cu evlavie.

Unul dintre noi, mai cu seamă, Nicolae Sipet, astăzi judecător prin Suceava, se interesa și ne grăbea să facem și noi o ședință de spiritism. Cumpărase chembrică neagră, făcuse din ea așa ca două perdele și le trăsese pe o sfoară.

Bătuse două cue, vizavi unul de altul în pereții odăii, și legase sfoară de ele. Când împreunam perdelele, mi se părea că e o cortină neagră, după cer, până la ușe, ar fi fost scena. Mi-aduc aminte că de la masa noastră până la perdele era loc berechet, tăiau odaia în două.

Țin minte că în ziua aceea treceam ca o săgeată prin brufurile și miile glezne ale viforului, și că am intrat pătruns de ger și sgribulit în mansarde fermecată. După ce am umplut soba de lemne, sub aprobarea din cap a lui Traian, m'am așezat la locul meu și-am ascultat simfoniile aspre și misterioase ale viforului, care mi-au zămislit dorul de călătorit pe oceane. Perdelele negre stăteau una în fața alteia, străin de pereți. Sipet a venit mai apoi și el, anume pentru spiritism. După ce-au luat

toate de pe masă, și-am mai examinat masa încă odată și ne-am convins că nu are nici un cui de fier, fipt mi-a adus aminte:

„Sunte numai trei, — nu putem face spiritism. Ar trebui să fim patru“.

Am așteptat să mai vină vreunul din tovarășii noștri. Dar gerul de-afară, pe semne, îi ținea acasă.

„Am găsit ce căutam! zise la o vreme Traian. Aud șgomot în odaia de-ălături. E vecinul acasă. Am să-l potesc la noi. n'are să mă refuze... Ia să bat în perete“.

Vecinul ăsta ni se păruse nouă, după cum îl văzusem și din spusese lui Traian, un om ciudat și de treabă, nesuferind societatea oamenilor. Venea de vreme acasă, se închidea singur în odaia lui, și-i auzeam câte odată pașii până noaptea târziu. Deși era mult mai vărsnic decât noi, ne saluta până la pământ, el cel dintâi, socotindu-ne tare învâțați.

Dar nu știem nici cine și ce era el, și nu bănuiam care principii îl îmbiau să trăsască în singurătatea gândurilor lui.

Îl auzirăm ciocănind la ușă, dar, când văzu că Traian nu era singur, vru să se retragă.

„Intră, d-le Bărbulescu, intră, nu te sfii! strigă Mateescu.“

Fu poftit să stea pe locul în care ședeam eu de obicei. Lizet se așeză lângă el, de către ușă, eu lângă Traian.

„Te-am chemat, dragă vecine, pentru că vreau să facem spiritism și suntem numai trei... Ne trebuie al patrulea.“

— Eu nu știu ce-i așa... Zămbi trist el.

— Inchiide ușa! îmi peruca mie, Mateescu, și împreună perdelele.

— Ține mâinile pe masă, ca și noi, zise Lizet vecinului. Se spune că masa, înrăurită de căldura mâinilor noastre, începe să se miște.

Vecinul Zamfir Bărbulescu se ridică de pe scaun, hotărât să plece.

Era un om înalt, ciolanos, cu pieptul supt, cu umerii largi și ridicati și cu capul mic. În ochii lui de mlop se ivise o grije nelămurită, o bănuială.

Ne era necaz pe el, om matur, văzându-l că se codește așa, ca înaintea unei curse, Mateescu îl privi disprețuitor, mută lampa pe fereastră și făcu lumina micuță, cât un sămbure.

„Vecine, noi suntem niște copii pe lângă d-ta, și nu ne temem că are să se întâmple ceva. Ce-ar putea să ni se întâmple? Ușa este închisă, așa că nu poate intra nimeni de afară. Noi suntem patru aici, nu ești singur! Oare ce bănuiești că are să se petreacă, dumneata care nici nu știi ce este spiritismul? Stai jos!”

Omul se așază pe scaun și-și lăți palmele pe masă, ca și noi. Necazul pe el ni se risipire, când răsa încep să se miște. Capul de masă din partea mea și-a lui Sipeț încep să se salte, venise un spirit. Vecinul iar voia să se ridice.

„Stai jos, omule! Nu mă pricepi? Te doare ceva? Nu-i nici o primejdie! Mărai supărat găzda.”

— Prindeți-vă de mâini! strigă Sipeț, și aacă mâna dreaptă a vecinului Zamfir.

— Dar perdelele ce rost au? crăci Bărbulescu.

— Pe ele are să apară o nălucă, un spirit.

Vecinul voi să se smulgă, dar nu fu chip, băeți îl țineau cu toată puterea.

— Nu cred să apară... șopti Traian.

Toți stăteau cu privirile holbate către perdea, încordați de curiozitate. M'am uitat pe furis la Bărbulescu. Ochii lui scăpărau în întuneric. Omul privea cu și mai multă văpae decât noi cu gâtul frânt, cu pieptul scofălcit, cu respirația zorită. Il înghițise curiozitatea, uitase să se răi împotrivescă.

Și în adevăr, o nălucă alburte, a părere, păță negrul continei de chembrică. Abia putem să-i închipuim fața în nelămuritul forței sale. Lămina se stinsese, —

fusese prea mică văpăia poate și mâinile noastre se încheșaseră, când de odată, vecinul alunecă sub masă, cât era de lung. Spaima ne zăpăci cu totul.

— Aprinde lampa! strigă la mine Traian.

Am trecut prin pat la fereastră, am căutat mult chibriturile și-am izbutit să fac lumină. Bărbulescu, galben, pierit, fusese reșezat pe scaun. Privea cu groază către cortină. Nu-și lua ochii de pe ea. Unul din noi se repezi și dădu perdeaua la pereți.

Ce ai d-le? Ce ți s' apărut? Il întrebăm noi.

El nu răspunde. Stropi de sudoare îi lunecau de pe frunte. Rând pe rând căută cu ochii holbați și speriați pe fețele noastre și în sfârșit, îl duserăm de subțiori în odaia lui.

Am stat până către ziuă noi, cei trei prieteni, vorbind în șoaptă în jurul mesei, mereu atenți, cu capetele apropiate, nedumeriți și înfricoșați. Fără îndoială că și nouă ne-ar fi fost teamă, după vederea acelei apariții vagi, din leșinul lui Bărbulescu, ne rămase frica. Ne întrebam: ce văzuse vecinul Zamfir mai mult și mai inspăimântător, de cât noi?

Din odaia de alături nu se auzea nici un șgomot. Am scos perdelele nefaste din cue și le-am dat ghem afară din odaie. L'am petrecut pe Sipeț, Traian și eu, până sub lumina unui felinar, la o răspântie, iar eu m'am întors să dorm cu Traian.

Il era teamă și lui.

Cine știe, zice el, poate că vecinul Zamfir era tocmai pe pragul nebuniei, și cu prilejul asta nebunia i se ivise. Poate că mă așteaptă într'un ungher, pe scară, poate că are de gând să îmi spargă ușa...

Am adomit în zori și ne-am deșteptat aproape de ziuă. La șgomotul unor pași mulți și greoi, nedepriși cu obscuritatea mansardei aceleia. Oamenii de-aj poliției, de-aj justiției, veneau să facă o percheziție în odaia tainică a lui Zamfir Bărbulescu.

El lipsea, era în mâinile justiției, căreia i se predase în zorii

zilei. Fusese făptuitorul unei crime, ucisese o femeie.

Cu trei ani mai înainte, nevasta unui măcelar fusese găsită în odaia ei de culcare, dimineața, ucisă cu cuțitul. Ucigașul fusese Zamfir. El o iubea pe femeia asta. În fiecare noapte, după ce pleca bărbatul ei de acasă, pe la două, Zamfir se strecura în locu-i. Până nu se lumina de ziuă, pleca. Nimeni nu'l văzuse intrând, nimeni nu bănuia cîntea nevestei măcelarului. Într'o noapte însă, se ivi o ceartă între ibovnic și ibovnică. Se sfădiseră înăbușit, pe șoptite. Femeia nu'l mai voia. Zamfir pusese mâna pe un cuțit, ca se afla la îndemână, pe masă, ca într'o casă de măcelar, și-și înjunghiasse amanta.

Se înțelege că bietul bărbat a fost bătut și de justiție și de toată lumea. Dar cum n'au fost destule dovezi în sarcina lui, afară de cuțit, a fost achitat de jurați.

Înțelegeți acum ce văzuse Zamfir mai mult și mai înfiorător de cât noi! Omul care ucisese, al cărui suflet era mereu cercetat de musture, în nălucă palidă întrevăzută de noi, și-a văzut limpede amanta ucisă. Și văzându-o, i-a citit poate răspicat, în față, vie pentru el, floaroasa dojană, amenințarea cumplită, de netălmăcit, a aceluia de dincolo de moarte!

De atunci n'am mai asistat la nici o ședință de spiritism.

Știu în ce să cred! Se zice că gândul omului are atăta putere, când se încordează nebunește, poate, în cât intruchipează realizează o faptură, pentru o clipă, pentru un ceas, atunci când e lăsat în întuneric, atunci când lumina soarelui ne arată ceea ce în adevăr există. Și gândul nostru, a patru minți, a avut puterea să înfăptuiască o arătare. Poate că numai gândul lui, al ucigașului, o realizase... Dar fantoma aceia, abia prizărită de noi, necunoscută nouă, ucigașul a cunoscut-o. Numaj lui, și o a-nume figură putea să i se arate fantoma din conștiința lui.

V. Demetrius.

ULTIMA SPITA

Nu se erăpase bine de ziua când liniștea uliței celei mari fu străbătută de elinchetul zurgălăilor și de plesnetul harapnicului, ou care își vestea intrarea în târgul Boruzestilor o veche trăsură nătișaneă.

Ici și colo se căscă vre-o ferestruică, ivindu-se câte un cap înfășurat în baris, sau vreun altul în tulpan, pornindu-se isodeala.

— Parcă-i nătișaneă Mălinilor,

— Cu Dulghiș, vechilu, pe sepră...

— Și fără cuconu Mișu...

— Se vede că iar s'au încurcat țele,

— Și iar l'a trimis pe Dulghiș după grăunțe...

— Îi foarfeacă stăricica moșurui.

— Nu știi? Unu adună, și-altu la, e'asa merge dragostea, — vorba cântecului,

și lelițele își văd mai departe de vorbă, în vreme ce vechea trăsurică de țară trăgea în ograda largă a casei boeresti.

De altminteți de mult vuia târgul de isprăvile tânărului Măiu Mălin, singura odraslă a cuconului Sandu Mălin, a cărui viață curată ca cristalul și bogată în milostenii și faceri de bine, nu se potrivea de fel cu traiul zvăpăiat, de risipitor, cu care singuru-i moștenitor dădea înșădă bătrânei zicale, că „așchia nu sare departe de pom”.

De se poate spuna că apucăturile nevolnice ale tânărului erau atât de desăntate, că gurile rele avuseseră dreptul să elevetească și pe seama de veci a dormitei soții a lui Sandu Mălin, cucoana Aspasia, prea iubitoare de sindrofii și de taifasuri, cu lumea simandicoasă din Capitală.

Dar câte nu îndrugă cei ce erau altă treabă! Boerului îi ajugeau în urechi multe bârfeli, însă nu le lua în seamă și nici nu punea nimic la inimă, încheind-o înțelepțește cu o vorbă moștenită din părinți: „Ce e scris, în frunte-i pus”.

— Și cu vorba asta punea capăt

tuturor scormeliilor, depănate de târg pe seama lui și a casei lui.

Că nu-i dase inima brânci să și strice casa, ca să facă pe placul celor ce îi săpau groapa, o dovedise prin dragostea prea mare și răsfățul în care își crescuse unica-i odraslă, aducându-i toate bunătățile la picioare și ținându-i cu mare chestuială de căli iscusiti, anume aduși spre a priveghea creșterea unui cocon de viață veche.

Așa că vechea lui pornire de a închide ochii și de a nu da crezare tuturor vorbelor rele, spuse în pofida răposatei lui soții, se întinse și asupra celor ce îi veneau în urechi despre viața svântătură a singurului lui moștenitor.

Când bătrânii om de încredere se arătă în pervazul ușii, cu o căutătură smerită de slugă credincioasă, Sandu Mălin își strânse halatul pe el și, cu o căutătură hotărâtă:

— Ce-i cu tine Dulghiș? Ce vânt, așa de dimineață?

— Sărut dreapta, coane Sandule... Păi, să vedeți, ne-a potrivit conu Mișu altă botoroagă...

Bătrânul tată se întunecă:

— Ei, ce-a mai făcut? Zi mai iutel

— Nu mă lua prea repede coane Sandule, că mă poticneșel

— Ei bine, — zămbi stăpânul — spune pe 'ndelete, dar fără înflorituri..

— Ce înflorituri, coane — se cruci bătrâna slugă e vorba de cinstea Mălinilor.

— Ce?! — se oțărî boerul încruntându-se.

— Să vedeți, coane. Ieri noapte conu Mișu n'a venit acasă, cum n'a mai venit nici caleașca cu cei doi telegari, întorcându-se în puterea nopții numai Ispăș, vizitiul, cu picuț în mână. M'am dus numai decăt la el să jertati, cum m'am sculat din pat, fără să lau seamă că ploua cu găleata, de m'am leorcăit ciuciuțete, și zic:

— Unde-i conu Mișu?

— Un' să fie! — zice — La clib”.

— Da' unde trezești, de te în-

tarri fără caleașcă și fără telegari?

— Eliei! Dumneata să fii sănătoasă! — zice — s'au lipit pă clefu.

— Unde-s, afurisitule, că te svântă conu Mișu în bătai!

— Zice: Păi conu Mișu le-a făcut de petrecanie. I-a mătrăsit, în cărți, și pe telegarii cei negri, cari s'au dus după caii de călărie și după troteri.

— Îmi venea alte așea, credeam că vorbește într'ajurea.

— Ce ai căpiat, Ispăș?

— Ba's în toate mințile, că m'a ndat plocea leoracă, venind acasă, după ce am dus caleașca cu cai cu tot, acasă la conu Fănică Leordeanu, care le-a câștigat...

— Ce câștigat, mă? Se joacă „de-a uite popa, nu e popa” cu starea omului?

— Eu nu știu decăt atât; conu Mișu mi-a trimis țidula asta — uite-o!

Și Dulghiș conțenț o clipă, scotocindu-se prin chimir, scotând di neolțul basmalei o bucată de hârtie îndoită în opt și întinzând-o stăpânului:

— Iaca țidula cu pricina,

Bătrânul boer se lasă blișior pe un jilt și desfăcând șerisoarea:

— Vezi, Dulghiș, pe măsuta tabietului, lângă chiseaua cu tutun, iavașoaua... Mă vând ochii..

Și, după ce sfârși citania:

— Bine, a pierdut, a plătit: nu văd nici atâtea în pofida cistei..

— Să vedeți, coane Sandule — își dresse glasul Dulghiș, — așa mi-am zis și eu: a pierdut, s'a dus, — să fie sănătos și să ia alții în loc! Da-i vorba că ieri, peste zi, tocmai când se întorșese conu Mișu și abia dăse ochii în geană, că era prăpădit de osteneală, unde nu tachisese ochii două nopți în șir, ne pomem: nimp: cioc! cioc! la ușă, cu doi portărei de la Tribunal și cu încă un domn, ceva mai scilivist.

Ce-au vorbit cu conu Mișu, ce-au pus la cale, nu știu; destul, că, la urma urmelor conu Mișu, alb la față ca țidula aceea din mâna d-tale, le-a dat cheile de

la birou, spunând: „Poștiți, faceți-vă datoria!” și către cel mai arătos: „Domnule procuror sunt la dispoziția dumitale”.

Portăreii au deschis sălțarele biroului și ale casei de bani, au ridicat hârtiile. Tot așa au făcut și cu scrinul și cu sipetul cel vechiu, luând și giuvaericelele coanji mari, Dumnezeu s'o ierte. Și după ce și-au întesat bine gențile, ne-au dat afară pe noi, slugile, care rămăsesem gură-cască și ne-a spus să nu ne împingă păcatul să mai intrăm în cămărilor boarești, și să stăm în casele noastre din fund, priveghind ca nitmeni să nu rupă pecețile puse de ei, în toate ușile.

Iar conu Mișu, când să iasă din ogradă, m'a tras deoparte și mi-a grăit, între patru ochi:

— Du-te degrabă la Boruzești și spune-i tătucului că ne-a scos averea la meaz creditorii!

Bătrânul Mălin ascultase cu sufletul pe buze; iar când văzu că Dulghiș conținește din istorisit, pregetând par'că să mai adauge ceva, oftă ușurat:

— Și asta încă nu-i nimic! O să scoată în vânzare casele din Lipseani și viea dela marginea târgului și s'or acoperi datoriile.

Da' el, el, Mișu, de ce s'a dus cu Procurorul?

Bătrâna slugă tăcea, cu capul în pământ, învârtind pălăria în mâini, nehotărât; apoi, cu ochii în ochii stăpânului, urmând o vorbă începută:

— Și a mai spus, soane Sandule, „să fie pe pace tătucu, că de-acu aré de grije stăpânirea de mine!”

— Ce vorbă-i asta? făcu bătrânul Mălin.

— Păi, coane Sandule, aceea-i buba, asta-i năpasta căzută pe capul nostru!..

— Gura, ce fel? vorbește! — mai blești bătrânul boer, dăruindu-i mâinile pe brațarele jilțului, în care se țăsase.

Dulghiș stete în cumpănă o clipă; apoi sub privirea neliniștită a stăpânului sfârși:

— Conu Mișu mi-a adaos:

„Iar am pășit cu stângu Dulghiș, din pricina cloanței aleia și acu nu mai e nimic de făcut, că de rândul trecut m'ai scos tu din izină, ducându-te în pripă și închizând fleanța cămăterilor”

Da' acu s'a dus tot.

Giaba măi m'ai lua tu în rețec, c'am plastografat..

— Ce? Fiu-meu plastograf? — răcni bătrânul boer. Asta-i blestemul lui Dumnezeu pe neamul nostru!

Atât mai putu să îngăime bătrânul Sandu Mălin, zgâlțându-l un fel de friguri, sgârcindu-se și întinzându-se din toate mădulele, cu ochii căscați peste măsura, icbind odată, de două ori, țere și încremenind apoi cu ochii holbați, cu mâinile înclătate pe brațarele jilțului, în vreme ce Dulghiș se repezea în ogradă:

— Săriți că se duce conu Sandu Mălin!

N. PORA.

U M B R A

Ai biruit: o dungă-în miezul zilei
Și-o mare de cenușe—în asfințit
În surda răsboire, ai răsbit;
Stăpână ești pe vânățul argilei!

De mult, de când înflăcăratul cer
Purtă spre culmi diurna lui povară
La poala creștelor scaldate-în pară
Tu alipiai un sumbru colier;

Un promotor dințat sau în ogivă
De pe atunci rupea, cutezător,
Din paziste...—Dar sub al zilei sbor
Te spulberai, putere corosivă!

Când însă către culbul său aprins
Priveagul astru prinse să coboare,
Pe urma lui de foc,—triumfătoare
O șgură olumburie ai întins.

Ea mușcă din pășune și din tină,
Se-implântă-adânc și neînduplecat
În câmpul până-atunci transfigurat
De caldă revărsare de lumină..

— O! valul tău trufaș și-împotrivirea
Celor din urmă insule-aurii...
O! moartea strălucirilor târzii
Și desul crep ce-încruntă iarăși firea.

Căci nu e loc, unde să nu îi pus
Temeinic ghiara ta, neîndurat-o
Câmpia vastă ai inveninat-o
Și în curând nu va mai fi Apus..

Te uită: zările se-împreună,
Un ocean e largul tău cernit!
— Când, Umbră, sub zenitul poleit
Te vei preface-în mistic clar de lună.

Ion Barbu.

CERȘETOR ȘI CERȘETOR

La una din mesele așezate pe trotuar în fața cafenelei, văd domnul Gătuescu sorbind din când în când dintr'un sirop, cu obisnuitul pai. Îl salut și iau loc și eu la o altă masă alăturată. Căldura zilei a început să se domolească. Lumea iese din ce în ce mai multă, pe calea Victoriei. Un cerșetor mic de statură, înbrăcat în sdrențele consacrate se apropie încet, înaintând pe marginea trotuarului. — scoate pălăria în fața unui samșar, care întoarce capul.

Cerșetorul nu disperează ci se uită să vadă la cine ar mai putea cere. Domnul îl privea cu o vădită compătimire. Cerșetorul îi se lumină privirea și se îndreptă spre mână bunului consumator.

Acesta își lasă siropul se deschise la haină ca să scoată portofelul. Bătrânul își întinde pălăria și în ochii lui de copil mai se putea citi bucuria siguranței că în sfârșit va căpăta cel puțin 2 lei.

Așa îmi închipuiam și eu, judecând după privirea domnului care plină de milă îndu-

rerată învălnia pe cerșetor. Privirea lui părea că vorbește, că îi spune: sărman om iată unde te-a dus soarta. Să îți dau și eu cât voi putea mai mult, ca să 'ți o îndulcesc, și omul nostru milos scoase din buzunar, nu portofelul, ci o tabachere luxoasă, din care luând o țigaretă cu cartonul aurit o puse între buze și aprinzând-o duhni un fum ca de locomotivă înspre cerșetor care rămăsese cu mâna întinsă în fața lui.

Bătrânul puse ochii în pământ și plecă mai înainte.

Hei moșule! îl strig eu ca să-i dau umilji mei 50 de bani, căci el nu se mai opri se la masa mea. Gestul domnului X îmi aminteste timpul când eram în gimnaziu, și când unii camarazi inconstienți se scotoceau prin buzunare în fața vreunui cerșetor, ca acesta să întindă mâna și ei să le scuipe în palmă. Aceste cruzimi omenesti au fost înfierate prin imortalizarea artistică ce le-a dat-o Villiers de Lisle Adam în navela sa „La Torture par l'esperance”.

Tortura prin speranță a fost aplicată în totdeauna la noi în țară bine înțeles sub diferitele ei forme.

Unele aplicate cerșetorilor, altele amorezațiilor de către femeia iubită și altele năpăstuiților care având considerația sau prietenia unui om care ajunge la o pozițiune socială mai înaltă, cred că se vor bucura de protecția lui.

Așfel îți zici: X a ajuns ministru. Mă cunoaște de mult. Are oarecare considerație pentru mine și îmi va da o slujbă plătită cu cel puțin 2000 de lei pe lună ca să pot să trăesc, căci mi-a ajuns cu titlul la os de mizerie, apoi mai sunt și bolnav.

Era și timpul să vie X, ministru. Măine mă duc cu petiția la minister. A doua zi ministru te roagă să treci peste o săptămână și așa mai departe, ca peste 5—6 luni de asteptare să te scuipe în față cu o slujbă de copist clasa III, pe tine care te consideră ca pe o frumoasă capacitate și adeseori îți este și prieten.

Nikita Macedonski.

BALADA IUBIREI MELE

Eu mi-am făcut din draga mea amantă
— Iluminând-o toată de-al meu vis —
Cărarea mea de flori
Ce dintre zări mă cobora'n abis
Și aripa ce mă ducea prin nori
Spre zarea ceealantă.

Eu mi-am făcut din sufletu-i pe care
Îmi aplecasem inima de crini
Și fruntea mea, de spini,
Beția cunoscută doar de zei
Ce n'are țărmi și nu cunoaște zăre
În tot vârtejul frumusetii ei.

Dar cum veneam pe drumul roz odata.
Pe drumul roz din inimă-mi răsfrânt
Sub pasul ei cel sfânt,
Amanta mi-o zării cu sânii goi
În șanțurile mucede, culcată
Întreaga în noroi.

Și'ncremenit acolo, pe'nserate
Săpai mormântul cel mai trist,
Pe care ca o floare azi perzist
Învăluind cu-amarul meu parfum
Iubirea'n fund cu pleapele lăsate
Sub soarele din drum.

George Gregorian.

IANOȘ NĂTÂNGU

Ianoș, s'a pripășit la un proprietar de moșie, unde a slujit, mai bine de 20 ani. O rupea bine românește, dar așa nepriceput cum era, făcea lucrurile tot cam pe dos. Avea stângăcie la toate; nu numai că nu înțelegea cum mergea rostul lucrurilor, nu primea însă nici sfaturi. Din această cauză, făceau pe ce îl alți argați, să se plângă stăpânului că mai mult i'incurecă, de cât să le ajute Ianoș Nătângu căci va îi rămăsese numele.

Intr'o zi, Stăpânul, l-a chemat și i-a zis: Ianoș, m'ai servit destul, îți multumesc; de azi înainte, nu mai am treburi și pentru tine. Iacă, socoteala cu prisos pentru toată slujba cât ai stat la mine. Ești multumit? Multumit. Conașule sărut mâna. Acum du-te unde te-o milui D-zeu, No. Conașule sărut mâna, da unde să duc? In vreau să stă la curte al vostru că tare-i bine.

Nu, Ianoș, du-te la oraș acolo o să înveți să faci lucruri mai bine și o să iei leafă mai mare.

Ianoș vrând nevrând, și-a luat trata (traista) la spinare cu trăbutele (bagajul) ce avea, și a trebuit să plece.

Mergând pe o câmpie, a ajuns la o mașină de treerat unde multime de lucrători, fur lucrau în toate părțile ocupați fiecare cu treburile lor. Ianoș cum ajunge, se oprește înaintea stăpânului, care dirjia lucrarea, i-a dat bună ziua zicând: No, noroc să dai D-zeu, să faci un sac și-un tureac, să ai al tău, tureacul al meu. Stă-

pânul, l'a luat numai decât la bătae zicând: Bine șiochet nătâng, pentru un sac și-un tureac muncim atâtea oameni de o lună de zile. No, Conașule, da cum să zice Iu? Să fi zis: Spor și berechet, să dea D-zeu, să cărați cu carele, până s'or muia osiile și s'or toc obezile. Iată că așa am să zic Iu.

Plecând mai departe, ajunge într'un sat; să oprește înaintea unui cârd de oameni, rude și prieten, cari duceau un mort la cimitir. El începu a ura: Spor și berechet, să dea D-zeu, să cărați cu carele, până s'or muia osiile și s'or toc obezile. Cortegiul și mai trist și-a urmat drumul, iar unul din multime, a rămas în urmă și l'a judecat cum trebuia. Bietul Ianoș se văicărea zicând: Iartă-mă bre, da cum să fi zis: să-și fi luat căciula din cap, să zici D-zeu să-l ierte și să-i fie tărăna ușoară. Biete bre așa am să zice Iu.

Ajungând la alt sat, aci întâlnește a nuntă. Mirele mergea în frunte împreună cu nunul, înconjurați de flăcăi tot unul și unul, frumos îmbrăcați, decorați cu beteală aurie, cu ploscele de mână, de care atârnavu servete (basmale albe) cusute în flori; urmați de un car împodobit de brazi tras de șase boi frumoși bălani, mânați de alți trei flăcăi tot cu beteluri și flori la pălării.

In car abia să zărea din flori mireasa și nuna, iar în dreapta și-n stânga, trafu de lăutari cei trei flăcăi chirigi, cum le

ziceau ei) mergeau cântând și chiujind. In urma carului, Un pâle de nuntas; mai în vârstă, tot călări, bine îmbrăcați, mai cinstindu-se pe rând, dir plosei.

Ianoș la ceata din tăiu se oprește, își ia căciula din cap și zice: D-zeu să-l ierte, să-i fie tărăna ușoară. Suita, își urma mersul său, vesel zgomoșos fără a lua în seamă.

Nunul, mai vigilent, cum și avea și rolul, face semn la un flăcău, care arind după cal, scandalizat, ia pe Ianoș la bătae. Bine prostule aj inebuniți; chiar dacă ginerele ti-a fi făcut vr'un rău, să-l fi iertat. Tu nu vezi că aici e nuntă mă? O! Io! Io! da cum să fi zis bre?

Trebuia să strigi in gura mare: Uraaaa, să trăiască mulți ani fericiți atunci ti-ai fi dat și tie să umflii odată plosca. Apoi a încălcat calul și-aplecat.

Ianoș, și-a continuat drumul mai departe, și către seară, ajunge în alt sat, unde întâlnește doi oameni, ducând la spinare pe o părghie un porc leșat. Ianoș, nici una nică alta toemai la urechea porcului, da un chiot, cât îi ia gura: Ura Uraaa! să trăiască. Porcul speriat, smucește, rupe legăturile, și scâpând, fugea de nu-l puteai prinde cu calul. Unul din oameni, a alergat după porc iar celălalt, a luat pe Ianoș la bătae: Ce-ai făcut; măgarule, ai tu bani să plătești porc. Da bine măi omule n'am zis bine? Nu, prostule să fi zis, fără să zbieri. Să-

mâncați sănătoși cu nevasta și cu copiii. Bine bre așa oi zice Iu.

A plecat bietul Ianoș pe noapte, să nu doarmă aci, că ori ce sat e cu belea. Pe câmpii de cealaltă margine a satului, s'a culcat nemâncat, de și avea în traistă ceva dat de la fostul lui stăpân. Obosit, nu de drum, a dormit până la ziuă, numai în vise urâte. Di mîneata a pornit-o înaintea, că brașul era încă departe.

Depart, pe câmpie, cât vezi cu ochii, zărește alt sat. S'a propie, dormise o noapte fără accidente, era puțin mai liniștit; gândea spunându-și sie în sușii, doar că aici n'or mai fi oameni răi.

Aci în marginea satului ia-tă ce găsește. Un om cu pușca la spînare, Ianoș, credea, poate, că vedea în el, un vânător. Acela însă, era un sătean care privea într'un sant, la un

câine pe care-l împușcase în holda sa, mîncînd porumb crud, și-l tîrîse aci. Ianoș îi spune cu blîndetă și destul de serios, să-l mîncînce sănătos cu nevasta și cu copiii; posibil chiar să nu fi văzut câinele.

Săteanul, și-afășat pușca jos și l'a luat la bătae, Ianoș căruia i-se împrosopăta vînațaiile din ziua trecută, striga într'una: Lasă-mă bre, că nu-ți am luat nimic. Nu? Uitasii ceai zis? Ia-l tu să-l mîncînce fript eu tot neamul tău. Dar bine bre cum trebe să zicje Iu la tine? N'aveaj să zici nimic, trebuia să-ți vezi de drum nainte, să te faci că nu vezi și nu auzi. Iartă-mă c'ășa am să fac totdeauna.

Astfel scăpat și d'aci, a mai mers vre-o două ceasuri făcînd odihne, și a intrat în alt sat; l'ar fi ocolit, dar n'avea ce face c'ășa-l ducea drumul. Era cam pe la mijlocul satului; se

bucura că nu i-se întîmplă nimic.

Vede o casă mai de seamă, să înțelege a vreunii sătean ghiabur, cu porțile mari deschise, iar în mijlocul curții, destul de spațioasă, ospătau la o masă lungă, mulțime de oameni ce în multe locuri la țară.

Gasda casei, văzînd pe Ianoș, i-a zis: Căjătorule, vino și tu să mîncînce și să bei, că e deomeni. Era pomînd, cum se făcîtu de la D-zen; să zici un „bogdaprosto“ pentru sufletul morților.

Dacă ar fi fost alt Ianoș, în să mai puțin nătîng, cât l'ar fi prins de bine! Ianoș al nostru însă, a pus ochi în pămînt a iutit pasul, s'a făcut că nu vede și nu aude.

Ar fi luat-o la fugă, dar era obosit și numai avea putere.

Și s'a dus Ianoș, și dus a fost

C. Stroeșcu.

Mihail Polizu-Micșunești

— CUGETARI INEDITE —

Femeia e doina inimei.
Muzica e doina sufletului

Cînd o femeie vorbește cu stăruință și fără noimă de cîntea ei, atunci, mai ales să stea bărbatul la pîndă.

Pentru a dobîndi iubirea unei femei, te crezi în stare a ridica lumea în spînare, — în urmă și-e silă să ridici și un ac de jo, pentru ea.

Mihail P.-Micșunești

PE MUNTE

Iese apa din izvoare
Și 'mi zic: oare,
Cine știe,
Cîta va aiunge 'n mare?

Cine știe cît va trece...
Și ce humă
O să plece
Cu vîltoarea iute, rece?!

Cîte stînci pînă la vale
Nu s'or pune
Scut de zale,
Dreu zăgaz, în a ei cale?

.. Ce-i o apă, ce-i o viață?

O. O. Grub

CÂNTECUL ÎN CURSUL VEACURILOR

Cântece au existat la toate popoarele și în vremurile cele mai îndepărtate. Locuitorii din Grecia clasică, cari ne interesează mai de aproape—de oarece Pytagora și Aristoxen sunt primii făuritori ai teoriei muzicale—dadeau muzicii vocale și instrumentale locul de cinste.

Ei posedau cântece războinice, funebre și de slăvire, după cum spune Iliada lui Omer; iar păstorii, pescarii și vânătorii mergeau cu cântări la lucru.

E vădită tendința în acest popor, unde filosofia și logica au avut leagănul, a face ea artele, și în special muzica, să și întindă razele înălțătoare și binefăcătoare asupra vieții celui mai simplu cetățean, exprimându-i bucuria și tristețea.

Între timpul epice a lui Omer și Esiod și acela al autorilor dramatici Eschil și Sofocle, au viețuit Sapho cu lirismul ei plin de dragălaşenie și Anacreon, poetul cântărilor, cari slăvesc vinul și iubirea. Plutare ne dă în scrierea sa „Despre muzică” amănunțite interesante asupra muzicii din trecut: Structura acestor melodii se sustrage aprecierii noastre, dat fiind lipsa mijloacelor de notafie.

Știm numai că băieți și bărbăți cântau unisono sau în octave—întrebuințând un număr restrâns de sunete. Creștinătatea, în psalmiiile sale (melodii pe text rimat) izează în cea mai mare parte de cân-

tece a căror origină e păgână sau egee.

În evul mediu, când mai toată muzica era în serviciul bisericii, găsim pe trubaduri, acești nobili poeți, cari compuneau felurite cântece spre a le închina alesei inimei lor. Execuția se făcea de muzicanti de profesie cu numele de menestrel sau jongleur. Prinți și regi se numărau printre ei. Frumoasă și plină de poezie e legenda despre trubadurul regal, Richard, Împărat de Leu, al Angliei. Acesta, în trecerea sa din țara Sfântă prin Austria, fu închis de ducele Leopold în castelul Durnstein. Menestrelul său Blondel, ajuns în cântarea stăpânului acolo, și cu ajutorul cântecului favorit cânta Richard îi răspunse din închisoare, află unde se găsește cel mult dorit. Se înapoia repede în Anglia și reveni cu banii necesari spre a-l răscumpara.

Din perioada dintre 1200—1300 se păstrează un frumos cântec provençal, de autor necunoscut, și azi plin de efect.

În Germania trubadurii se numeau Minnesänger (cântăreții dragostei) cărora Wagner le înălță un monument impozant în Tannhäuser sau lupta cântăreților pe Wardburg. Renumiți erau Wolfram de Eschenbach, Walter von der Vogelweide și alții. În idiliul oraș Nürenberg, diferitele hresle formară mai târziu o societate care se trudea în timpul liber cu cântări.

Hans Sachs, cismarul poet, e o figură foarte simpatice din acele vremuri (Fec. 16.)

Manuscrisul de cântece din Danqueshingen păstrează o melodie de mai jos din secolul 15.

În Italia, cugetările lui Dante și Petrarca (see, 13 și 14) au stimulat în mod deosebit activitatea compozitorilor contemporani. Cântecele favorit din acea vreme se numesc Madrigal și avea subiect pastoral (o voce cu acompaniament de instrument).

Madrigal de Johannes de Florența (1350)

Remarcăm o asemănare între cele de mai sus și muzica românească.

Caracteristică pentru Spania e în acea epocă forma muzicală, intitulată balada, un cântec combinat cu elemente epice, lirice și dramatice.

În manuscrisul „Cancionero musical” al mareșului poet Juan d'el Eneina s'a păstrat un număr însemnat de bucăți din acest gen. Anglia e mai iubitoare de polifonie, judecând după dragălaşul cântec „some is i comen” din 1350, cu numele rondolet sau canon, de oarece vocele alternau în mod imitatoric după o anumită regulă.

Dacă vrem să înțelegem această muzică de mult uitată trebuie să ne transportăm cu mintea în acele vremuri și de parte de sbuciumul și nervozitatea actualității, vom putea petrece câteva clipe de plăcere și reculegere.

(Alinașcu-Baldan)

LA MAREA ROȘIE

(Transpunere din BIBLIE)

«Nici pic de trică să nu ai!
Din groaza marelui alai
Nu va mai fi nimică,
Hai vin la sânul rheu mai mult
Să te întreb, să te ascult,
Ușoară păsărică

In sborul tău m'ai săgetat
În inimă și mi-ai furat
Si mintea și privirea,
Sunt fără tine orb, nebun,
Si pățimaș de dor și-o spun
Că tu'mi ești fericirea!»

Si strânși sub jarul arzător
Al cerului dogorător
Ce le'mplinea amarul,
Cei doi copii mergeau sperând
Cu tot norodul rând de rând,
Fugara și fugarul!

Nisipul scârția sticlos
Si val-vârtejul sgomotos
Lovindu-le lor chipul,
Le fredona sublimul cânt
Dintre vieată și mormânt
In slăvi urcând nisipul...

Iesala, tânăr plin de toc
Ca raza caldului noroc,
Frumos cum îl visa-ea;
Copila, o mlădiță'n șir
Tot legănată de zefir,
Alături de Iesala....

Umbla norodul! Cum și cum
Atâta greu ș'atâta drum
Si oare pentru cine?
Era'n amar robiea lor,
Dar mai amar pustiitor
Asupra lor azi vine.

Cuvântul greu pe buze sta...
Dar câte blesteme-l costa
Pe cel ales, chemarea,
Că nu e clipă de popas,
E moartea'n spate la un pas
Si la un pas e marea!

Copila tremura strigând:
«Rachela mama mea'n mormânt,
Mormântul rămas urmei,

Tu mult mai fericită ești...
Dar mult mă plângi și mă căești,
Părdută'n chinul turmei!»

«Iaci Ana, Rabi știe el
Ce căi avem și care țel,
Ne așteaptă'o lume nouă,
Zâmbi-vor dincol'de pustii
Două flori roze, să le știi
Că-s inimi amândouă!

Dar iață'n nori de colb cum vin
Cu ochi și urlat de hain
Din urmă Egiptenii,
Iar moartea'i colo la doi pași
Si'n fața morții mulți sunt lași
Iar clipele's decenii!

In furii valuri se lovesc
De mal și valurile cresc
Setoase să-i înghită,
Iar clevetirile și dau frâu,
In timp ce lacrimi curg rău
Iar marea'i răsvrătită...

«Ușor e gândul să ți-l porți,
Dar unde mergi și cum ne porți
Tu Rabi'ți vei da seamă»
Spun spriiiniții pe toiag
Si'n urmă prind la vorbă chiag
Inebuniți de teamă;

«Nevoe nu era de pas
Moisi, mai bine am fi rămas»,
Ori și mai grea insultă,
«Tu ni-ai vândut, ni-ai înșelat,
Pierzărei poate că ni-ai dat
Voind s'o faci, ascultă!»

«Evrei, iesala ia cuvânt,
Aveți curaj, poporul sfânt
Să moară nu-i puțină,
Profetul-rege e cu noi
Si Iehova ne vedé, voi
Evrei, fiți cu credință.

Nu vă ndoiți ai zilei fi,
Oameni bătrâni, nu fiți copii,
Stârpiți sămânță temei,
Priviți talazele'n frământ
Si stânca cea fără cuvânt
Ce stă'n potrivă vremii!

Cei ce ne-alung acum, nu pot
Cu Faranoul lor cu tot
Să-și implinească dorul,
Așa străini, pribegi și goi,
Avem trecutul tot cu noi,
Cu noi e viitorul!

Veniau în goană cei păgâni,
Mai apring ca flămânzii câni
Când văd un hoit de pradă,
Veniau la chef de sânge, da
Așa cum ei n'aveau habar,
Nu'i aștepta paradă,

Căci iată, Moisi face-un semn
Norodului, plin de indemn
Poruncitor, de-o dată,
Și'n fața mării s'au oprit
Cei ce credeau c'au isprăvit
De-acum cu viața toată;

Privind la cer, ca într'un spaș
Face alt gest, ș'atunci, ca'n baș
Prin mijloc marea seacă
Și ca pe drum evreii trec,
Prin mare, fără gând de nec,
Pân' toți sfârșesc să treacă..

Dușmanii stau ca'n măruriți ;
Apoi, cu ură, dau smintiți
La fel să intre'n mare,
Dar marea'n largu-i s'a închis,
Și n'a rămas nici drum deschis,
Nici pentru ei scăpare!..

Surâde albastrul bolței sus
Și'n pepturi, inimile nu's
Mai mult înfrigurate —
Topit e cel mai strașnic greu,
Că tot-deauna Dumnezeu
A fost pentru dreptate!

Pe celalt mal, evreii toți,
Mame cu prunci, bunici, nepoți,
Respiră'n libertate...
Și tot pe malul celalt,
Ana cu tânăru-i amant
Se'nchină'n rugi curate;

O, fi slăvit sublim Etern
Dealung cât clipele se cern
Iar tu profete, du-ne
Ori unde știi, n'avem cuvânt,
Că'n glasul tău e duhul sfânt
Și'n ochii tăi, minune!

M. Holț

INTELEGI?..

După Iulia Hașdeu

Înțelege tu scumpa mea,
Stând la geam pe seară,
Ce-ți șoptește dragăstos
Vântul de afară!..

Și ce'ngăpă murmurând
Cu duiioase unde,
Părăiașul de argint
Ce prin crâng s'ascunde!..

Înțelege, regina mea,
Când stai și privești.
Ce-ar vrea să-ți spue luna
Bătând la ferești?..

Și din cântecul divin
De privighetori,
Și din foșnetul ușor
Murmurat prin flori?

Toate câte sunt în fire
Zi și noapte'n cor
Pasăre, vânt, iloare, lună
Îți vorbesc de-amor.

G. Florescu-Tăranu

CRONICA ZILEI

— DIN PROVINCIE —

Un bătrân de zor așează
În grămadă oale
Sub o șatră un dancier lucios,
Tot suflând din... foale

Cu spanac, ridichi de lună
Te întorci din piață;
Ovă și smântână bună,
Flori de dimineață.

Puști — aleargă'n goana mare,
Oferind jurnale —
Tu citești cu îngrijorare,
Știri oficiale...

Și cam după ora patru,
Larma se reface —
Dela tren vin către teatru,
Trei artiști să joace.

Și încet se face noapte
Tu te dai havanii. —
Când în parc vorbesc în șoapte,
Politicianii.

R. Sărat

George Balcelescu

PANTUM

— APOTEOZE —

*Ce feerie de colori,
Și ce potop de-apoteoze
Revarsă cupele de flori,
Redeșteptate din hipnoze !...*

*Ce feerie de colori,
Plutind în largul nesfârșirii
Revarsă cupele de flori,
Zeița rodnică-a iubirii,*

*Și, ce potop de-apoteoze
Se 'ntoarce, ca reflex, la cer
In aromatizări de roze
Și 'nvăluire de mister*

Redeșteptate din hipnoze !...

Crid^m

PAPARUDELE

Amiculul (poet) G. Gregorian.

Incinse, peste pielea goală,
Cu brăe, altele cu bete,
Neveste tinere și fete, —
Țigănci, cu trupuri fierte'n smoală —
Pornesc din sfârticată șatră,
Prin încropit nămlaz de vară,
Să scoată ploile din fiară.....
Colindă târgul, câinii latră !
Mânunchi de bozi au prins în bete,
In față-un stoc și-alt stoc în spate;
Secătuitul, sân se sbate,
In ritmu arginților din plete,
La vârstnice; tăiați din piatră, —
O piatră brună, castanie —
Par săcii tineri !... Cine știe
Cât foc, — din jarul de pe vatră,
Topit în carnea lor și'n sânge —
Nu face să svâcnească sânii
Cei rumeni!

Urlă'n urmă câini;

Și ceata rândurile'și strânge,
Pe ulița 'ncropită'n pară,
In sufletele lor cu-amarul,
Din poartă'n poartă spun că-au darul
Să scoată ploile din fiară:

„Paparudă, rudă,
„Ești afar' de udă;
„Cu găleata nouă,
„Dumnezeu să plouă.”

C. Ionescu-Oit

POȘTA REDACȚIEI

Vă facem plăcerea să vă publicăm scri-
soarea și poezia.

Stimate D-le Redactor,

Citind Universul Literar de la 27 Iunie
a. c. văd la rubrica Ecouri că Academia
n'a găsit poeți serioși ca să-i premieze!

Cu cele 5 strofe alăturate și cu altele
dacă acestea vor fi bine primite, voesc să
arăt că la noi ogorul literaturii a fost ferit
de secetă dar a fost și părăsit de cultivatori.

Cocoana Academie dacă voește să se
împodobească cu buchetele acelea cu care
s'ar face admirată de toată lumea, să caute
pe cultivatori și să-i ajute.

Aștept răspunsul prin Poșta Redacției,
dacă îmi faceți și mie loc printre colabo-
ratorii revistei D-v.

Cu toată stima, Gh. A. Căpraru

POEZUL

Din creierul meu incult
Am voit să ridic ceafa
Să văd ce rost are viața,
Și văd acuma prea mult.

Tragedii multe se petrece
Și drame se întâmplă mereu
Dar chinul sufletului meu
Ori-ce tragedie întrece.

Cu științe necunoscute
Răpite de sus din cer
Am deslegat ori-ce mister
Voiam să progrez mai iute

Dar destinul mă prăvale
In otrăvita atmosferă
In lumea care nu diferă
De canibali și animale!

Și de glasul rațiunii
Nu mai pot ca să ascult
Căci am suferit prea mult,
Mă vor închide cu nebunii!

Gh. D. Căpraru

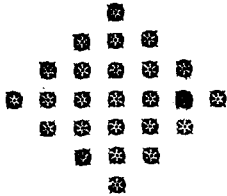
Vă felicităm că însfârșit, ați luminat che-
stia gășind, singur deslegarea în ultimul vers
S. Bicos. Se va publica, când va fi loc
Cassian Romais. Poate altele.
D. Zaharescu. Altele...
Luca G. Luminita. Mai trimețeti.

JOCURI DISTRACTIVE

SERIA XI

10. JOC ROMBIC

de Iunus Mihăileni

- Consoană
- Vehicul
- Nume
- Port țns. în Europa
- Fluviu în Europa
- Fluviu în Africa
- Consoană

11. ANAGRAMĂ

de P. Gr. Vasiliu Iași

Vorba 'ntreagă de o luați
Dumnezeu cu fes aflați
Dacă invers mă citiți
Loc de târgul găsiți

12. ȘARADĂ

Prima parte s'o aflați
Printre buruși cătați
Cea de-a doua înțeleasă
E o funcție turcească
Tot cuvântul 'npreunat.
Un Domn român ați aflat

13. PROBLEMA

de Adrian Gh. Stoicescu

Din cuvintele: *epurașul, ușa* și un verb la persoana 3-a singulară a indicativului, să se formeze o propozițiune rare citită și direct și invers, să fie identică.

14. TRIUNGIU ÎN DES- CREȘTERE

de Mayer Zilberman

- La butoi
- La răniți
- Nume
- La pomană
- vocală

15. ÎNTREBARE MISTE- RIOASA

de Mayer Zilberman

Ce se află între cer și pământ ?

16. OMONIM

I. P. Langberg.

Găsiți un cuvânt care să însemne: hartă geografică, munte în Africa, zeu și stofă.

17. INCURCATURĂ

de Glasberg Maximilian

E E U I R R U B V N L A I

Din aceste litere, formați numele unui scriitor român.

18. DUBLU TRIUNGIU

de Miu Constantin

- Vocală
- Verb la prezent
- Adverb de loc
- Loc, pe care dorim
- Poet comic grec
- Animal
- Semn în port
- Verb la prezent
- Consoană

19. JOC DE ȘAH (Mersul calului)

de Francisc Ion

gan	no	sub	sub	ia
și	ce	ta	stru	cru
ge al	lo	dar	d'un	glie
du	că	in	ce	cnm
vit	geor	o	tai	piept

Din ce autor sunt aceste trei versuri ?

20. ANAGRAMA

de John Bull

Direct citiți
Oraș găsiți
Invers căutați
Sentiment aflați.

Rugăm pe deslegătorii jocurilor distractive să ia act că cele nouă jocuri din seria XI publicate în No. 19 din 20 Iunie 1920, din eroare poartă numerotația de la 19 la 27; ele trebuind să fie considerate ca purtând numerile de la 1 la 9 inclusiv.

LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI

„UNIVERSUL“

SE GASEȘTE DE VANZARE

URMATOARELE VOLUME :

Memoriile regelui Carol 17 volume, colecția completă	10.—
Carol I Regele României	2.—
Memoriile Principesei Luisa a Saxoniei	1.50
Pătanile minunate ale lui Petre Schlemil	1.—
Conversațiuni moderne în 6 limbi	3.50
Călătoria în India 2 volume	3.—
Dragoste din alte timpuri 2 vol.	2.—
Tragedie cerească	1.50
Două nuvele de Carmen Sylva	1.50
Aventurile unui Călugăr	1.—

Pentru provincie porto 30 bani